

آزمون ۱ از ۸

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.
امام خمینی (ره)

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی
سنجش دهم - مرحله اول
(۱۳۹۸/۸/۱۰)

ادبیات و علوم انسانی (دهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می‌باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون‌های آزمایشی سنجش و بهره‌مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون‌ها، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می‌گردد. از شما عزیزان دعوت می‌شود، دیدگاه‌های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

کانال تلگرام آزمون‌های آزمایشی سنجش @sanjesheducationgroup

فارسی (۱) و نگارش (۱)

۱. گزینه ۲ درست است.
«فلک» اسم مفرد است و جمع مکسر آن افلاک. «بله دادن» تکیه کردن است و «بله» یعنی رها و آزاد، «نموده» هم صفت مفعولی است نه اسم مصدر. (صفحات ۱۵۱ و ۱۵۲ + واژه‌نامه)
۲. گزینه ۴ درست است.
زهی: «آفرین»، کام: «دهان»، لیاقت: «شایستگی»، تیزیبا: «تندرو»، خیره: «فرمانده»، تیمار: «غم». (صفحات ۱۵۱ و ۱۵۲ + واژه‌نامه)
۳. گزینه ۱ درست است.
فرج: «گشایش، گشایش در کار، از میان رفتن غم و رنج». (صفحه ۱۵۱ + واژه‌نامه)
۴. گزینه ۲ درست است.
صواب [= درست]، جرئت [جرعت] را می‌توان صورت خطی دیگر از جرعت (= جرعه) در نظر گرفت؛ مثلاً در کشف‌الأسرار میبیدی چنین آمده: «در او شراب افکندند و بر دست او نهادند، جمله در کشید که جرعتی از او به سر نیامد»، و هق هق گریه. (صفحات ۱۷، ۲۶ و ۲۷)
۵. گزینه ۴ درست است.
در الف) دوستی با قرابت متناسب است. و در د) حازم (به معنی محتاط و دوراندیش) درست است [و نه هاضم (گوارنده و گوارا)؛ در فارسی هاضم هم در قالب سوء هاضمه و جهاز هاضمه هنوز به کار می‌رود]. و در ه) هم از قضا (به معنی اتفاقاً) درست است (صفحات ۱۷، ۲۳)
۶. گزینه ۲ درست است.
یادتان باشد اگر بن فعل با «أ» (= ا) / «أ» آغاز شده باشد و قبل از آن «ب / م / ن» بیاید، «الف» آغازی باید بیفتد! (صفحه ۲۳)
۷. گزینه ۳ درست است.
الهی‌نامه از «عطار نیشابوری» است. چشمه و سنگ از نیما یوشیج (علی اسفندیاری). قابوس‌نامه از «عنصرالمعالی کیکاووس». دیوار از «جمال میرصادقی». (صفحات ۱۰، ۱۴، ۱۷، ۱۸، ۲۷)
۸. گزینه ۴ درست است.
در ۴) دو تشبیه می‌توان یافت: در مصرع اول «سرو آزاد [تو]» در حکم «بنده آزاده [ما]» است؛ در مصرع دوم شاعر «خود» را به «بید بیابان» «تشبیه» کرده. اما در ۱) فقط «خود» را مانند «خط بیرون زده از حاشیه» دانسته؛ در ۲) فقط «غربت تربت» حافظ را در هیئت «بری سیاه» دیده؛ در ۳) هم فقط [باز هم] خود را همچون «دو همسایه پسر» یافته است. [در ۲) و ۴) تشبیه‌ها ادات ندارند و - اصطلاحاً - اسنادی‌اند.]
۹. گزینه ۲ درست است.
اولاً به شما پیشنهاد می‌کنیم خود را در سؤال آرایه ترکیبی استاندارد بدون کنایه و تناسب به جواب برسانید؛ ثانیاً تشخیص در ۴) همان استعاره است (در ۱) و ۳) (۲) و ۴). حالا ممکن است بگویید این که شنیدنی (= صدا / فریاد) دیدنی نیست به ما پارادوکس می‌دهد. جواب این است که حس‌آمیزی اصلاً به این هدف آرایه‌ای مستقل فرض شده که وقت روبه‌رو شدن با حس‌های پنجگانه با یکدیگر اجازه خودنمایی به هیچ آرایه دیگر [مثلاً استعاره، کنایه یا همین متناقض‌نما] را ندهد. به هر حال، در مقام اثبات: [دست کم] تشبیه در آینه شدن و فریاد شدن شاعر پیداست. تشخیص در فریاد آذرخش. استعاره در شیئه تندر. نمونه‌های حس‌آمیزی، به ترتیب: صدایی که در آینه دیدنی است؛ همه‌ای که دیدنی است؛ عطری که شنیدنی است؛ و فریادی که دیدنی است. ایهام [مفهومی] در فعل دقیقاً از همین آخری به دست می‌آید: «بینید»، اینجا، هم یعنی صحنه را نگاه کنید، هم این که فریاد را. [جای آن که بشنویدش!]
۱۰. گزینه ۱ درست است.
بدیهی است که تلمیح ندارد. در ۲) «ای سحر» تشخیصی است که کار استعاره می‌کند. در ۳) «جام جوانی» تشبیه است و

۱۱. «سیر» مجاز از «بیزار». در ۴ هم [اگر با استعاره (اضافه استعاری) گرفتن «بام سعادت» مسأله‌ای دارید، عیبی ندارد!] «پله فرودین» را استعاره [مصرحه] بگیرید از اول بدبختی!
- گزینه ۴ درست است.
- آرایه‌های تعیین‌کننده، به ترتیب: ج) دو تلمیح دارد؛ یکی به ماجرای «آزر بت‌تراش» (در روایت‌های اسلامی، عموی ابراهیم)، دیگری به «مانی» او [ارژنگ]. او.ا. در ب) نسبت دادن جمال به مزاج تشخیص است. در ه) چشیدنی شدن زندگی # مرگ.
- گزینه ۳ درست است.
- در ۱) و ۳) «[نا]بودن» یعنی «وجود [نا]داشتن»؛ پس هر دو ناگذرند. بدین ترتیب در ۳) «بینایی» «مسند» نیست، بلکه «نهاد» است: «وقتی که بینایی وجود ندارد یا موجود نیست».
- گزینه ۴ درست است.
- سؤال درباره تحول معنایی است، یعنی واژه هم‌چنان در فارسی به کار می‌رود، اما نه در معنای قدیم. پس اول ۲) را کنار بگذارید که در آن «نمط» متروک است، بعد به ۴) بپردازید که در آن «همسری» به معنی برابری است، و نه در معنی امروزی‌نش. (صفحه ۱۵)
- گزینه ۳ درست است.
- دست کم در ۱) [⇒ ماند خواهد] و در ۲) [⇒ دارد] لفظی‌اند [اگر «بی‌کس و بیمار و زار» را قید بگیریم، می‌توان فعل [ا] م را برای ۴) لفظاً محذوف گرفت]. اما در ۳) حذف [است] بعد از «خراسان» صرفاً مبتنی است بر تجربه زبانی، یعنی به قرینه معنوی. (صفحه ۱۹)
- گزینه ۱ درست است.
- ه باشد: (ماضی التزامی)، ه بود (ماضی بعید)، ه است (ماضی نقلی). (صفحه ۲۰)
- گزینه ۱ درست است.
- هر چه تعداد فعل بیشتر باشد، جمله‌ها طبعاً کوتاه‌تر خواهند بود. (نگارش ۱: صفحات ۲۳ و ۲۴)
- گزینه ۲ درست است.
- مفهوم بیت سؤال «آفرینندگی و روزی‌دهندگی عام خداوند» است. نزدیک‌ترین مفهوم به این بیت در مصرع اول ۲) آمده است: «ای حیات‌بخش هر چه موجود است». (صفحه ۱۰)
- گزینه ۴ درست است.
- از ۱) تا ۳) سخن از «ناتوانی انسان از درک و وصف محبوب» یا «وصف‌ناپذیری او» است، اما، بالعکس، در ۴) شاعر از «آشکار شدن سرّ عشقش به سبب وصف بسیار» می‌گوید. (صفحه ۱۰)
- گزینه ۲ درست است.
- ب) هم مانند ج) سفارش به تواضع می‌کند. در ه) شاعر می‌گوید حتی اگر به بالاترین مرتبه هم رسید، هم‌چنان متواضع خواهد بود!
- گزینه ۳ درست است.
- در ۱) و ۲) و ۴) حرف از این است که «انسان را از خاک آفریده‌اند». اما اگر در ۳) به ارزش معنایی را برای درک مفهوم پی برده باشید، متوجه خواهید شد که «خاک» مجازاً در معنی گور (= مرگ) به کار رفته است. (صفحه ۱۰)
- گزینه ۳ درست است.
- حالا فارغ از این که در ۱) و ۲) و ۴) دارند ما را از «انانیت» و «استکبار» برحذر می‌دارند، مهم این است که ۳) در حوزه مفهومی تعلیمی نیست! یعنی در آن سخن از «بیچارگی عاشق» است.
- گزینه ۴ درست است.
- فقط ۴) است که به «عاقبت بد و غیر قابل جبران گرفتاری از سر غفلت» اشاره دارد؛ درست همان سرنوشتی که ماهی سومین در داستان بدان دچار آمد.
- گزینه ۱ درست است.
- ۲) تا ۴)، هر چه هست در نكوهش ریا (گندمنمایی و جوفروشی) است. اما در ۱) سخن از این است که نتوانستند از کار خویش

نفعی حاصل کنند. (صفحه ۱۸)

۲۴. گزینه ۳ درست است.

در (۱، ۲) و (۴) به مفهوم «حاسبوا قبل ان تحاسبوا» اشاره شده است. اما در (۳) به بی‌قراری و التهاب انسان از ترس روز حساب. (صفحه ۲۰)

۲۵. گزینه ۲ درست است.

شاعر در بیت سؤال و (۲) اشاره می‌کند که غمخواری جز مخاطبش (محبوب) ندارد و از همو طلب غمخواری و یاری می‌کند. نظیر این عبارت: «اگر غم و شادیت بود، به آن کس گوی که تیمار غم و شادی تو را دارد». (۱ و ۳) و (۴) با (۲) تقابل مفهومی دارند. (صفحه ۱۸)

عربی، زبان قرآن (۱)

۲۶. گزینه ۳ درست است.

نزل ← بارید (رد گزینه ۲) - المطر ← باران (رد گزینه‌های ۱ و ۴) - صارت ← شد، گردید (رد سایر گزینه‌ها) - اغبرارها ← تیره رنگی‌اش، غبارآلودگی‌اش (رد گزینه ۲)

۲۷. گزینه ۲ درست است.

أنظر ← نگاه کن، بنگر (رد گزینه ۴) - جذوتها المستعرة ← پاره آتش فروزانش (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

۲۸. گزینه ۳ درست است.

شكرتني ← از من تشکر کرد یا قدردانی کرد (رد گزینه‌های ۱ و ۲) - مديرة المدرسة ← مدیر مدرسه (رد گزینه ۱) - الصحيفة الجدارية ← روزنامه دیواری (رد گزینه ۱) - (کمک) در گزینه ۴ اضافی است.

۲۹. گزینه ۴ درست است.

والدی ← پدرم (رد گزینه ۱) - کان ... یشاهد ← مشاهده می‌کرد، می‌دید (رد گزینه‌های ۱ و ۲) - الغيوم السوداء ← ابرهای سیاه (معرفه) (رد گزینه ۱) - کان ... یقول ← می‌گفت (رد گزینه‌های ۲ و ۳) - إنها تمطر ← باران می‌بارد (رد گزینه ۲)

۳۰. گزینه ۱ درست است.

حدث ← اتفاق افتاد، رخ داد (رد گزینه‌های ۱ و ۲) - إحصار شدید (نکره) ← گردباد شدیدی (رد گزینه‌های ۱ و ۳) - انكسرت (فعل لازم) ← شکسته شد (رد سایر گزینه‌ها)

۳۱. گزینه ۲ درست است.

اشترت ← خرید (رد گزینه ۴) - أمی ← مادرم (فاعل است) (رد گزینه ۴) - خاتماً ذهبياً ← یک انگشتر طلایی (رد سایر گزینه‌ها) - أختی الصغیرة ← خواهر کوچکم (رد گزینه ۱) - خاتماً فضياً ← یک انگشتر نقره‌ای (رد سایر گزینه‌ها)

۳۲. گزینه ۱ درست است.

ترجمه درست گزینه‌ها ۲- هر کس در زمین به مردم رحم کند کسی که در آسمان است به او رحم می‌کند. ۳- طلب کردن دانش واجب دینی است اگرچه در دورترین مناطق جهان باشد. ۴- ما باید به نگهداری تأسیسات عمومی اهمیت بدهیم.

۳۳. گزینه ۴ درست است.

ترجمه صحیح گزینه ۴ ← صدای مردی را که از دردی درپایش فریاد می‌زد، شنیدم.
الرجل الّذي ← مردی که - یصرخ (فعل مضارع پس از فعل ماضی غالباً ماضی استمراری ترجمه می‌شود) ← فریاد می‌زد
- رجله ← پایش
- ألم ← دردی (نکره)

۳۴. گزینه ۱ درست است.

تلاش می‌کردم ← كنتُ أحوال (رد گزینه‌های ۲ و ۳) - دریابم ← أن أعرف، معرفة (رد گزینه‌های ۲ و ۴) - راز ← سر (رد گزینه ۳) - آن پدیده ← تلك الظاهرة (رد سایر گزینه‌ها)

۳۵. گزینه ۴ درست است.

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- پس مرا یاد کنید تا شما را یاد کنم. ۲- هرکس دشمنی بکارد زیان درو می‌کند. ۳- ای کسانی که ایمان آوردید چرا می‌گویید آنچه را که انجام نمی‌دهید. ۴- با حکمت و اندرز نیکو به راه پروردگارت فرا بخوان.
ترجمه درک مطلب:

شرکتی به کارمندی شایسته اعلام نیاز کرد و با وجود مراجعه تعداد بسیاری از افراد، مدیر هیچ یک از آنان را نمی‌پذیرفت. در یکی از روزها مدیر، جوانی را انتخاب کرد که تجربیاتش اندک بود و گواهی و توصیه نامه‌ای از دیگران نداشت (حمل نمی‌کرد) همه از مدیر درباره راز انتخابش پرسیدند، مدیر گفت: این جوان گواهی نامه‌های زیاد و توصیه نامه‌های متعدد ندارد ولی هنگامی که آمد پشت در منتظر ماند و اجازه ورود خواست ... لباس‌هایش ساده ولی تمیز بود. به همه سلام کرد خودش را نمی‌ستود و از منزلت دیگران کم نمی‌کرد. او را توکل کننده به پروردگارش و اعتماد کننده به توانایی‌هایش یافتیم.

۳۶. گزینه ۲ درست است.

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- کارمند شایسته کسی است که گواهی‌های زیاد و توصیه نامه‌های متعدد دارد. ۲- توکل به خدا و اعتماد به نفس یکی از دلایل استخدام جوان بود. ۳- در پایان، مدیر، کارمند با تجربه‌ای را انتخاب کرد. ۴- لباس‌های مدیر ساده و تمیز بود.

۳۷. گزینه ۱ درست است.

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- راز انتخاب مدیر، ادب جوان و خوش اخلاقی‌اش بود. ۲- مدیر هر کسی را که توصیه نامه و گواهی نامه از مقامات بالا داشت قبول می‌کرد. ۳- پس از اعلام نیاز شرکت به کارمندی شایسته کسی به آن مراجعه نکرد. ۴- جوان به کسی جز مدیر سلام نکرد (فقط به مدیر سلام کرد)

۳۸. گزینه ۴ درست است.

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- ما باید قبل از ورود به یک مکان اجازه بگیریم. ۲- ستایش خود (تعریف از خود) پسندیده نیست. ۳- باید به توانایی‌هایمان اعتماد کنیم. ۴- کم کردن منزلت دیگران باعث موفقیت در زندگی می‌شود.

۳۹. گزینه ۲ درست است.

تصحیح خطاهای گزینه‌ها:

۱- للغائب ← للغائب - مزید ثلاثی بزيادة حرفین ← مزید ثلاثی بزيادة حرف واحد ۳- من باب انفعال ← من باب افتعال
۴- باب تفعّل ← باب تفعیل

۴۰. گزینه ۱ درست است.

تصحیح خطاهای گزینه‌ها:

۲- جمع التکسیر ← جمع سالم للمؤنث - مفردة «قدر» ← مفردة «قدرة» ۳- له حرفان زائدان فی الماضي ← له حرف زائد فی الماضي ۴- جمعه الألباب ← جمعه الأبواب

۴۱. گزینه ۳ درست است.

ترجمه عبارت ← دانش آموزان ابری سیاه و بادهای قوی را ملاحظه می‌کردند.
تصحیح خطاهای گزینه‌ها:

۱- لازم ← متعدّد ۲- مفردة: ريحة ← مفردة: ریح ۴- جمعه أغيام ← جمعه غيوم

۴۲. گزینه ۲ درست است.

يَحْتَفِلُ ← يَحْتَفِلُ - الْهَجْرِيَّة ← الْهَجْرِيَّة

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- متاسفانه تاکنون به عراق سفر نکردم. ۲- ایرانیان اولین روز از روزهای سال هجری شمسی را جشن می‌گیرند. ۳- آن باغ‌های دارای درختان پربار چه زیبا هستند. ۴- ساعات کار برای کارمندان از هشت صبح تا دو بعد از ظهر است.

۴۳. گزینه ۳ درست است.

السَّحَاب ← السَّحَاب - مَنَّهُ ← مَنَّهُ

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- به شب که در آن ماه و ستارگان وجود دارد نگاه می‌کردم. ۲- خورشید ستاره‌ای است که پاره آتشش فروزان است پس جهان را روشن می‌کند. ۳- ابر بخار فشرده‌ای در آسمان است که از آن باران نازل می‌شود. ۴- خداوند جز انسان (کسی را) به نیروی اندیشه مجهز نکرد. (خداوند فقط انسان را به نیروی اندیشه مجهز کرد)

۴۴. گزینه ۴ درست است.

تصحیح خطاهای گزینه‌ها:

۱- والدیه ← والدیه (مرجع ضمیر التلامیذ است) ۲- لاهتمامهم ← لاهتمامهن (مرجع ضمیر الطالبات است) ۳- لها ← له (مرجع ضمیر حامد است)

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- دانش آموزان پس از پایان ساعت کار مدرسه منتظر پدر و مادرشان بودند. ۲- خانم مدیر از دانش آموزان بخاطر توجه‌شان به پاکیزگی مدرسه قدردانی کرد. ۳- پدر حامد رایانه‌ای برای او خرید. ۴- بی‌گمان خداوند نعمت‌های زیادی به مردم ارزانی داشته است ولی بیشتر آن‌ها شکرگزاری نمی‌کنند.

۴۵. گزینه ۱ درست است.

موصوف و صفت در گزینه‌ها ← ۱- مکان بعید ۲- البضائع الثمينة ۳- اللوحة الجدارية - اقتراح حسن

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- تلفن وسیله‌ای برای انتقال صداها از جایی به جای دیگر است. ۲- گردباد، ماهی‌ها را با قدرت به آسمان می‌کشد و آن‌ها را به مکان دوری می‌برد. ۳- کارگر کالاهای ارزشمند را پایین آورد پس ماشین خالی شد. ۴- نوشتن این حدیث روی تابلوی دیواری پیشنهاد خوبی است.

۴۶. گزینه ۲ درست است.

يَنْتَظِر ← باب افتعال است (حروف اصلی «نظر»)

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- پس برای گناهانشان آمرزش خواستند و چه کسی جز خدا گناهان را می‌آمرزد. ۲- دوستم برای برگشتن به خانه منتظر پدرش بود. ۳- هم‌کلاسی‌هایمان نامه‌هایی را از طریق اینترنت دریافت کردند. ۴- دوستم خوب به عربی حرف می‌زند.

۴۷. گزینه ۲ درست است.

تصحیح خطاهای گزینه‌ها ← ۱- أشخاص ← شخصاً (معدود اعداد از ۱۱ به بعد، مفرد می‌آید) ۳- اليوم الخمس ← اليوم الخامس (برای بیان ترتیب از اعداد ترتیبی استفاده می‌شود) ۴- متراً ← أمتار (معدود اعداد ۳ تا ۱۰ جمع می‌باشد) ترجمه گزینه‌ها ← ۱- در کربلا ۷۲ نفر شهید شدند. ۲- دو کتاب و یک مجله خواندم. ۳- روز پنجم از روزهای هفته چهارشنبه است. ۴- آیا می‌دانی که طول قد زرافه سه متر است.

۴۸. گزینه ۱ درست است.

فعل «أرسلنا»: فرستادیم فعل متعدی است.

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- و به تحقیق نوح را نزد قومش فرستادیم پس در میان آنان نهصد و پنجاه سال درنگ کرد. ۲- دانش‌آموزان در پاکیزگی مدرسه و حفظ آرامش کتابخانه با یکدیگر همکاری کردند. ۳- مردم خوابند پس هرگاه بیدار می‌شوند. ۴- آن درخت از دانه‌ای روپیده است سپس پربار (پرمیوه) شد.

۴۹. گزینه ۴ درست است.

۱- قليل ≠ كثير ۲- دنیا ≠ آخره ۳- اليمين ≠ اليسار

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- سخن مانند داروست اندک آن سود می‌رساند و بسیار آن کشنده است. ۲- برای دنیایت چنان کار کن گویی همیشه زندگی می‌کنی و برای آخرت چنان کار کن گویی فردا می‌میری. ۳- دانش‌آموزان کلاس دهم سمت راست و کلاس یازدهم سمت چپ ایستادند. ۴-وقتی که به دقت نگاه کردم اتاق را خالی و درش را بسته یافتم.

۵۰. گزینه ۳ درست است.

جمع مؤنث سالم ← غابات - السَّمَاوَات - حجرات

جمع مکسر ← أموات

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- جنگل‌های مازندران و طبیعتش زیباست. ۲- ستایش از آن خدایی است که آسمان‌ها و زمین را آفرید. ۳- به کسانی که در راه خدا کشته می‌شوند مرده نگویند. ۴- علی صدای کولر را از یکی از کلاس‌های مدرسه شنید.

دین و زندگی (۱)

۵۱. گزینه ۲ درست است.

متن درس ۱، ص ۱۵ است.

۵۲. گزینه ۴ درست است.

متن درس ۱، ص ۱۵ است.

۵۳. گزینه ۲ درست است.

جدول «تدبر» ص ۱۷ و «جدول پیام و آیات مرتبط با پیام» ص ۱۸ کتاب.

۵۴. گزینه ۳ درست است.

متن درس ۱، صص ۱۵ و ۱۶ است.

۵۵. گزینه ۱ درست است.

در ص ۱۵ آمده است: «در پس تک تک موجودات این جهان هدفی وجود دارد؛ زیرا خالق آنها خدایی حکیم است؛ یعنی خدایی که هیچ کاری را بیهوده انجام نمی‌دهد.» و این مفهوم آیه شریفه «و ما خلقنا السماوات و الارض و ما بینهما لاعبین * ما خلقناهما الا بالحق» است.

۵۶. گزینه ۱ درست است.

متن درس ۱، ص ۱۷ است.

۵۷. گزینه ۲ درست است.

متن درس ۱، ص ۱۸ است.

۵۸. گزینه ۱ درست است.

متن درس ۱، ص ۲۰ است.

۵۹. گزینه ۲ درست است.

متن درس ۱، ص ۲۰ و ۲۱ است.

۶۰. گزینه ۳ درست است.

متن درس ۱، ص ۲۱ است.

نکته مهم: باید بین «مقصود» و «مقصد» فرق گذاشت.

۶۱. گزینه ۴ درست است.

متن درس ۱، ص ۲۱ است.

نکته: گاهی اوقات در گزینه‌ها، دو قسمت و یا حتی بیشتر، یک موضوع است (مثل گزینه ۴ که جواب درست هم هست). در چنین مواردی نباید شک کرد؛ زیرا چه بسا گیومه‌ها و موارد خواسته شده در سؤال، یک موضوع باشند از چند منظر گوناگون.

۶۲. گزینه ۴ درست است.

متن درس ۱، ص ۲۱ است.

۶۳. گزینه ۲ درست است.
گزینه‌های ۱ و ۳ و ۴ از مفاهیم آیه سؤال در ص ۱۵ هستند. گزینه ۲ خود آیه‌ای از بحث «تدبر» ص ۱۷ است و مفهوم آیه نیست.
۶۴. گزینه ۱ درست است.
متن درس ۱، ص ۲۱ است.
۶۵. گزینه ۱ درست است.
ضرب‌المثل سؤال و آیه گزینه ۱ (ترجمه) در صص ۲۰-۲۱ آمده‌اند. گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴ ترجمه آیات دیگری هستند و در صص ۱۵ و «تدبر» ص ۱۷ آمده‌اند و ربطی به ضرب‌المثل ندارند.
۶۶. گزینه ۴ درست است.
ضرب‌المثل و قول معروف در ص ۲۰، و آیه شریفه در ص ۲۱ آمده‌اند. و هر سه با هم مرتبط‌اند. یعنی قسمت اول هر چهار گزینه که ضرب‌المثل و قول معروف‌اند فقط با آیه «من کان یُريد ثواب الدنيا فعندالله ثواب الدنيا و الآخرة» ارتباط مفهومی دارند.
۶۷. گزینه ۳ درست است.
متن سؤال عیناً متن «نتیجه‌گیری» زیر جدول «پیام آیات» ص ۱۸ و مرتبط با «تدبر» ص ۱۷ است.
۶۸. گزینه ۳ درست است.
متن ص ۲۰ کتاب است.
۶۹. گزینه ۲ درست است.
متن درس ۱، ص ۲۱ است.
۷۰. گزینه ۲ درست است.
در ص ۱۶ آمده است: «وقتی به دنیای انسان‌ها می‌نگریم، با دنیای حیرت‌انگیزی مواجه می‌شویم؛ چنان اختلافی در هدف‌ها وجود دارد که ابتدا سردرگم می‌شویم که به راستی، کدام انتخاب درست و همسو با میل بی‌نهایت طلب انسان و استعداد‌های فراوان مادی و معنوی اوست و کدام‌یک این‌گونه نیست؟»
۷۱. گزینه ۲ درست است.
متن درس ۱، ص ۲۱ است.
۷۲. گزینه ۱ درست است.
متن درس ۱، ص ۱۵ است.
رد سایر گزینه‌ها:
گزینه ۲: آیه نیست بلکه حدیث امیرالمؤمنین علی (ع) است!
گزینه ۳: ترجمه آیه «من کان یُريد ثواب الدنيا فعندالله ثواب الدنيا و الآخرة» در ص ۲۱ است و ربطی به سؤال ندارد.
گزینه ۴: ترجمه آیه‌ای از جدول «تدبر» ص ۱۷ است و ربطی به سؤال ندارد.
۷۳. گزینه ۱ درست است.
متن درس ۱، ص ۱۷ است.
رد سایر گزینه‌ها:
گزینه ۲: لزوماً و حتماً این‌گونه نیست که هر چه انسان بخواهد خدا به او بدهد.
گزینه ۳: آیه‌ای دیگر از همان جا است. و بی‌ربط به سؤال.
گزینه ۴: این گزینه بر عکس گزینه ۲ است. و البته لزوماً و حتماً این‌گونه نیست که در این دنیا چیزی نصیب انسان نشود.
۷۴. گزینه ۳ درست است.
متن درس ۱، صص ۱۶ و ۱۷ است.
۷۵. گزینه ۴ درست است.
جدول «تدبر» ص ۱۷ و جدول «پیام و آیات مرتبط با پیام» ص ۱۸ کتاب.

معارف و اقلیت‌های دینی

۵۱. گزینه ۲ درست است.
بین «نیست» و «نمی‌دانم» مزی وجود دارد که آن دو را از هم جدا می‌کند و نباید این مرز را نادیده گرفت و آن را دو را به هم آمیخت، همین آمیختن مرز «نمی‌دانم» و «نیست» منشاء انحرافات بزرگ فکری در بسیاری از مکتب‌ها گردیده است. (ص ۱۵، درس ۲، دهم)
۵۲. گزینه ۴ درست است.
اگر دلیل کافی برای نیستی چیزی در دست داشته باشیم می‌توانیم بگوییم که «نیست» ولی وقتی دلیلی برای اثبات بود و نبود در دست نداشته باشیم، در این صورت جز «نمی‌دانم» نمی‌توان گفت. (ص ۱۴ و ۱۵ درس ۲ دهم)
۵۳. گزینه ۲ درست است.
اینکه انسان از اثر پی به مؤثر می‌برد و از معلول پی به علت می‌برد، یک سخن عقلانی است بلکه کاخ علم بشری بر پایه آن نهاده شده است و چه بسیارند مسائل علمی که با توجه به این حقیقت به دست آمده‌اند و خاصیت آهن‌ربایی از طریق غیرمستقیم و به وسیله عقل و خرد قابل فهم و شناخت و آگاهی است. (ص ۱۴ و ۱۵ درس ۲ دهم)
۵۴. گزینه ۳ درست است.
با توجه به حقیقت «از اثر به مؤثر رسیدن و از معلول به علت بردن» که سخنی صحیح و معقول است، اگر انسان این حقیقت را نمی‌شناخت یا در آن شک و تردید روا می‌داشت هرگز این همه مسائل علمی یکی بعد از دیگری به دست نمی‌آمد و علوم تجربی پایه و مایه نمی‌گرفت. (ص ۱۵ درس ۲ دهم)
۵۵. گزینه ۱ درست است.
گام اول (نخست) در بررسی یک مکتب ارزیابی موضع آن در برابر خداست یعنی خدانشناسی و پی بردن بر وجود الکتروسیته و جریان برق در یک مدار برقی یا مشاهده روشن شدن چراغ یا گرم شدن اتو یا برق گرفتگی به صورت غیر مستقیم قابل درک است. (ص ۱۱ و ۱۲ درس ۲ دهم)
۵۶. گزینه ۱ درست است.
شناخت و آگاهی هر فرد نسبت به جهان هستی، جهان بینی نام دارد. (ص ۴ درس ۱ دهم)
۵۷. گزینه ۲ درست است.
پذیرفتن اصول دین باید براساس تحقیق و تفحص به دست آید نه روی تقلید کورکورانه و زندگانی سعادت‌مندان جز در سایه علم و آگاهی به دست نمی‌آید زیرا لازمه انتخاب هدف و سپس برنامه‌ریزی برای رسیدن به آن، داشتن شناخت و آگاهی است. (ص ۳ و ۱۰ درس ۱ دهم)
۵۸. گزینه ۱ درست است.
بینش مذهبی براساس سه اصل اساسی توحید، نبوت و معاد استوار است و در این میان توحید (مبدأ هستی) یعنی خدا، اساس و شالوده اصول دیگر این جهان بینی است. (ص ۹ درس ۱ دهم)
۵۹. گزینه ۲ درست است.
ایدئولوژی مجموعه‌ای از «بایدها و نبایدها» است که تکلیف ما را در این جهان روشن می‌کند و راهنمای عمل انسان‌هاست و هر چه جهان‌بینی انسان عمیق‌تر باشد، ایدئولوژی عمیق‌تر و کامل‌تر خواهد بود. (ص ۴ و ۶ درس ۱ دهم)
۶۰. گزینه ۳ درست است.
اعتقاد به مبدأ (خداوند) و معاد (جهان اخروی) باید قبل از هر مسئله‌ای دیگری در جهان بینی به صورت منطقی و به طریقی واقع‌بینانه مورد بررسی و ارزیابی قرار گیرد. زیرا هر گونه خطا و اشتباه در این مورد، تمامی مسائل دیگر را به گونه‌ای عمیق دچار خطا و انحراف می‌سازد. از لحاظ منطقی نیز هیچ مسئله‌ای به اندازه این موضوع از اهمیت برخوردار نیست که: «آیا جهانی که ما در آن زندگی می‌کنیم مبدأ و معاد یا آغاز و انجامی دارد و آن را صاحبی، هست یا نه؟ و بیت مذکور مؤید این دغدغه است. (ص ۷ و ۸ درس ۱ دهم)

۶۱. گزینه ۴ درست است.
جهان بینی مجموعه‌ای است از «هست‌ها و نیست‌ها» است و حال آن که ایدئولوژی مجموعه‌ای است از «بایدها و نبایدها» است. (ص ۴ درس ۱ دهم)
۶۲. گزینه ۴ درست است.
اساسی‌ترین پایه‌ای (شالوده‌ای) که هر جهان بینی بر آن استوار است، عبارت است امر اعتقاد یا بی‌اعتقادی نسبت به خدا و اگر کسی زندگانی ابدی خویش را در نظر آورد و بدان معرفت و آگاهی حاصل نماید، تمام مسائل سیاسی، اجتماعی و اقتصادی مربوط به زندگی این جهانی او نیز ارزش و اهمیت خاصی پیدا می‌کند. (ص ۷ و ۸ درس ۱ دهم)
۶۳. گزینه ۲ درست است.
در صورتی که جهان بینی انسان ناقص باشد یا منطبق بر حقایق نباشد آدمی در انتخاب هدف و راه و رسم زندگی دچار لغزش و خطا خواهد گردید و چه بسا که به علت ناقص و محدود بودن آگاهی و شناخت، حتی از خطای خود نیز غافل گردد و نسبت به لغزش خویش نیز بی‌خبر باشد.
اعتقاد به خدایا عدم آن یک باور اساسی است که تمام موضع‌گیری‌های انسان را به گونه‌ای عمیق تحت تأثیر خود قرار می‌دهد. (ص ۶ و ۷ درس ۱ دهم)
۶۴. گزینه ۱ درست است.
در همه کارهایی که به اراده خود و براساس عقل و تدبیر انجام می‌دهیم، همواره سه عنصر آگاهی، هدف، برنامه وجود دارد و میان آنها رابطه‌ای محکم برقرار است. (ص ۳ درس ۱ دهم)
۶۵. گزینه ۱ درست است.
وقتی که انسان برای اقامت در شهری اقدام می‌کند بسته به شناختی است که نسبت به آن اتفاقات دارد به طوری که یا کاهش و افزایش آگاهی، برنامه‌ریزی انسان دستخوش تغییر و دگرگونی خواهد گردید، با توجه به این مثال ساده، به خوبی می‌توان دریافت که لازمه انتخاب هدف و سپس برنامه‌ریزی برای رسیدن به آن، داشتن شناخت و آگاهی است. (ص ۳ درس ۱ دهم)
۶۶. گزینه ۴ درست است.
این بیت از مولانا مؤید روش مشاهده مستقیم غیرمستقیم است زیرا کف و قال و قیل را با روش مستقیم و دریا و فکر پنهان را با روش غیرمستقیم قابل مشاهده است.
۶۷. گزینه ۳ درست است.
ایدئولوژی تکلیف ما را در این جهان روشن می‌کند. جهان بینی تصویری از جهان در اختیار ما قرار می‌دهد، اما ایدئولوژی راهنمای عمل ماست. (ص ۴ درس ۱ دهم)
۶۸. گزینه ۳ درست است.
هر مکتبی دارای دو جزء اساسی است: جهان بینی و ایدئولوژی، و هر چه جهان بینی ما عمیق‌تر و صحیح‌تر باشد، انتخاب هدف و راه و روشی که بتواند ما را به سعادت حقیقی برساند (ایدئولوژی) عمیق‌تر و کامل‌تر خواهد بود یعنی یک نوع رابطه‌ای مستقیم است نه عکس. (ص ۵ و ۶ درس ۱ دهم)
۶۹. گزینه ۲ درست است.
بینش مذهبی به سه اصل استوار است و با توجه به اهمیت موضوع «خدا» است که اصل «توحید» محور اصلی بینش مذهبی را تشکیل می‌دهد و در این بینش، هیچ مسئله‌ای به اندازه «توحید» مورد توجه قرار نگرفته است. (ص ۸ درس ۱ دهم)
۷۰. گزینه ۲ درست است.
آدمی از ابتدای زندگی، از برخورد با جهان و طبیعت، خدا، تا خدا، آن را شناسایی می‌کند و به آن آگاه می‌شود و بدین ترتیب با واقعیت‌های هستی یکی پس از دیگری آشنایی حاصل می‌کند و به تدریج بر آگاهی‌های خود می‌افزاید، در مشاهده غیر مستقیم با بهره‌گیری ابتدایی از مشاهده و حس و سپس با یاری گرفتن از نیروی خرد و اندیشه آنها را دریافت می‌کنیم. (ص ۱۲ درس ۲ دهم)
۷۱. گزینه ۲ درست است.
ایدئولوژی به معنای عام، معادل با اصطلاح مکتب است. (ص ۴ درس ۱ دهم)

۷۲. گزینه ۱ درست است.

کف با دیدن حس می‌شود ولی دریا به صورت غیر محسوس و دریافت غیر مستقیم درک می‌شود همان‌طور که مولوی سروده است:

«کف به حس بینی و دریا از دلیل / فکر پنهان آشکار قال و قیل» (ص ۱۳ درس ۲ دهم)

۷۳. گزینه ۱ درست است.

بوی گل به صورت مستقیم قابل حس کردن است ولی در درک غم و شادی در خویشتن، به صورت دریافت درونی است. (ص ۱۴ و ۱۶ درس ۲ دهم)

۷۴. گزینه ۳ درست است.

ایدئولوژی به دو معنای عام و خاص به کار می‌رود، ایدئولوژی به معنای خاص، مجموعه‌ای است از ارزش‌ها و تکلیف‌ها، باید و نبایدها (نظام ارزشی) و به مفهوم عام، معادل با اصطلاح «مکتب» است. (ص ۴ درس ۱ دهم)

۷۵. گزینه ۴ درست است.

هدف، برنامه و راه و روشی که در جریان زندگی برای خود انتخاب می‌نماییم نشانگر ایدئولوژی ماست. (ص ۴ درس ۱ دهم)

انگلیسی (۱)

Part A: Grammar and Vocabulary

۷۶. گزینه ۲ درست است.

معنی جمله: «الف: یک لحظه می‌آیید دفتر من لطفاً؟ ب: چند ثانیه دیگر.»

توضیح: یکی از کاربردهای "will" بیان درخواست (در جملات سوالی) است.

۷۷. گزینه ۲ درست است.

معنی جمله: «به این آسمان زیبا نگاه کن! قطع به یقین امروز باران نمی‌بارد.»

توضیح: با توجه به جمله اول، گوینده براساس شواهد پیش‌بینی می‌کند. بنابراین از "be going to" استفاده می‌کنیم.

۷۸. گزینه ۳ درست است.

معنی جمله: «جولی: هیچی شیر نداریم. جان: می‌دانم. قصد دارم این برنامه تلویزیونی تمام شد بروم بخرم.»

توضیح: بخش "I know" نشان می‌دهد جان از قبل موضوع را می‌داند و برای خرید برنامه‌ریزی کرده است (کاربرد "be going to").

۷۹. گزینه ۴ درست است.

معنی جمله: «افرادی که پیامک می‌زنند باید متوجه باشند که پیام زدن یکی از خطرناک‌ترین کارهایی است که می‌توان موقع راندن موتورسیکلت انجام داد.»

(۱) تأییدی، مثبت (۲) ادامه دار، استمراری (۳) مرتبط (۴) خطرناک

۸۰. گزینه ۱ درست است.

معنی جمله: «یکی از زنان درگذشته مادر یکی دیگر از مسافران بود که به شدت مجروح شده بود.»

(۱) مجروح (۲) مناسب (۳) طبیعی (۴) افزایش یافته

۸۱. گزینه ۲ درست است.

معنی جمله: «متأسفانه، ما مجبور خواهیم بود آن درخت کهن‌سال را قطع کنیم چون بازرس عقیده دارد درخت ممکن است در یک طوفان شدید، روی خانه‌مان بیفتد.»

معنی گزینه‌ها در حالت مصدری:

(۱) افزودن به (۲) قطع کردن (۳) آمدن از، اهل جایی بودن (۴) پر کردن

۸۲. گزینه ۴ درست است.

معنی جمله: «بازار کار به ویژه برای کسانی دشوار است که دارند دنبال کار می‌گردند و به تازگی درسشان در مدرسه یا دانشگاه تمام شده است.»

(۱) به شدت، به سنگینی (۲) داوطلبانه (۳) شخصاً (۴) به ویژه
توجه:

۸۳. گزینه ۱ درست است.

معنی جمله: «اگر حتماً باید سیگار بکشید، با همیشه بیرون خانه سیگار کشیدن از بچه‌هایتان مراقبت کنید.»

معنی گزینه‌ها در حالت مصدری:

(۱) مراقبت کردن (۲) ورزش کردن، تمرین کردن (۳) بیان کردن (۴) دانش آموخته شدن

۸۴. گزینه ۳ درست است.

معنی جمله: «طبق فهرست کال فایر از ده تا از مخرب‌ترین آتش‌سوزی‌های تاریخ ایالت، هفت مورد آن از سال ۲۰۱۵ رخ داده است.»

(۱) غیرطبیعی (۲) در معرض خطر (۳) مخرب (۴) خارق‌العاده

۸۵. گزینه ۴ درست است.

معنی جمله: «چیزهایی که از دست می‌دهیم، اگر نه همیشه به آن نحوی که انتظار داریم، در آخر به شکلی به سوی ما باز می‌گردند.»

معنی گزینه‌ها در حالت مصدری:

(۱) شرح دادن، از بر خواندن (۲) پیش‌نویس کردن (۳) امیدوار بودن (۴) از دست دادن

۸۶. گزینه ۲ درست است.

معنی جمله: «نتیجه انتخابات هم نشانه امیدبخش دیگری است که صلح می‌تواند به خاورمیانه بیاید.»

(۱) مشهور (۲) امیدبخش (۳) نادرست (۴) تصادفی

۸۷. گزینه ۱ درست است.

معنی جمله: «اگر ما این مسئله مهم را مورد توجه عموم قرار ندهیم، هیچ کاری انجام نخواهد شد.»

(۱) توجه (۲) تسهیلات (۳) روانی، فصاحت (۴) شهرستان

Part B: Cloze Test

۸۸. گزینه ۳ درست است.

(۱) مناره (۲) موقعیت (۳) محیط زیست (۴) مسئله

۸۹. گزینه ۳ درست است.

(۱) موقعیت، جا (۲) عدد (۳) محصول (۴) نوراکن

۹۰. گزینه ۲ درست است.

(۱) افزایش (۲) فعالیت (۳) سود، منفعت (۴) سرخک

۹۱. گزینه ۱ درست است.

توضیح: با توجه به شرایط کلی که حکایت از همیشگی بودن عمل دارد، از زمان «حال ساده» استفاده می‌کنیم.

۹۲. گزینه ۱ درست است.

توضیح: تنها ضمیر "they" (به عنوان فاعل "give") مناسب است.

Part C: Reading Comprehension

متن شماره ۱:

۹۳. گزینه ۳ درست است.

مارتا چند مدل میوه گوناگون می خواهد بخرد؟

۳ (۳)

۹۴. گزینه ۴ درست است.

مارتا ..... عاشق خوردن کیوی است.

(۴) وقتی که تشنه است.

۹۵. گزینه ۴ درست است.

مارتا هیچ میوه‌ای از سوپرمارکت نخرید چون .....

(۴) فقط یک چیز نمی خواست بخرد

۹۶. گزینه ۱ درست است.

مارتا و آنادر باره چه حرف زدند؟

(۱) خانواده‌هایشان

متن شماره ۲:

۹۷. گزینه ۴ درست است.

طبق این مقاله، بازدیدکنندگان ایالات متحده اغلب در مورد سائیز ..... نظر می دهند.

(۴) مردم

۹۸. گزینه ۳ درست است.

طبق این مقاله، میانگین وزن مردم اروپای غربی .....

(۳) کمتر از آمریکایی هاست

۹۹. گزینه ۴ درست است.

در مقایسه با آمریکایی‌ها، مردم در دیگر کشورها ..... بیشتری مصرف می کنند.

(۴) غلات

۱۰۰. گزینه ۲ درست است.

این مقاله به صورت ضمنی می گوید که مردمان امریکا وزنشان کم می شد اگر .....

(۲) با دوچرخه سر کار می رفتند

ریاضی و آمار (۱)

۱۰۱. گزینه ۲ درست است.

اگر X تعداد اعضا خانواده باشد، معادله را می نویسیم:

$$x + x + \frac{x}{2} + \frac{x}{4} + 1 = 67 \Rightarrow \frac{11x}{4} = 66 \Rightarrow x = 24$$

که مجموع ارقام برابر $2 + 4 = 6$ می شود.

۱۰۲. گزینه ۲ درست است.

معادله $ax + b = 0$ به شرط $a = 0$ جواب ندارد.

$$a = n^2 - n + 6 = 0 \Rightarrow (n - 3)(n + 2) = 0 \Rightarrow n = 3, -2$$

مجموع مقادیر $3 + (-2) = 1$ است.

۱۰۳. گزینه ۳ درست است.

دو عدد زوج متوالی را X و $X+2$ فرض می‌کنیم.

$$X(X+2) = 3\left(\frac{X+2}{2}\right)^2 + 45$$

$$4X^2 + 8X = 3(X^2 + 4X + 4) + 180 \Rightarrow X^2 - 4X - 192 = 0 \Rightarrow (X-16)(X+12) = 0 \Rightarrow$$

$$X = 16 \Rightarrow 1+6 = 7$$

۱۰۴. گزینه ۴ درست است.

درآمد X واحد فروش یک ساله $17X$ است و برای رسیدن به زیان صفر باید درآمد و هزینه برابر باشد.

$$113X + 992 = 17X \Rightarrow 4X = 992 \Rightarrow X = 248$$

۱۰۵. گزینه ۱ درست است.

به کمک رابطه مساحت مربع و با توجه به اینکه مساحت مربع کوچکتر 100 می‌باشد، ضلع آن برابر 10 است. اگر X ضلع مربع بزرگتر باشد، داریم:

$$4X + 3 \times 10 = 119 \Rightarrow X = \frac{89}{4} = 22 \frac{1}{4}$$

$$\Rightarrow \text{مساحت} = (22 \frac{1}{4})^2 + 100 \sim 595$$

۱۰۶. گزینه ۱ درست است.

دو عدد متوالی را $X+1$ و X فرض می‌کنیم، پس داریم:

$$X^2 = 10(X+1) + 29 \Rightarrow X^2 - 10X - 39 = 0 \Rightarrow (X-13)(X+3) = 0 \Rightarrow X = 13 \Rightarrow X+1 = 14$$

$$\Rightarrow 1+4 = 5$$

۱۰۷. گزینه ۳ درست است.

اگر X و $X+1$ دو عدد متوالی باشند به همراه $1 - \frac{X}{2}$ ، سه ضلع مثلث قائم‌الزاویه هستند، پس داریم:

$$(X+1)^2 = X^2 + \left(\frac{X}{2} - 1\right)^2 \Rightarrow \frac{X^2}{4} - 3X = 0 \Rightarrow X\left(\frac{X}{4} - 3\right) = 0$$

$$\Rightarrow \frac{X}{4} - 3 = 0 \Rightarrow \frac{X}{4} = \frac{3}{1} \Rightarrow X = 12 \Rightarrow 5, 12, 13$$

پس محیط مثلث $5 + 12 + 13 = 30$ است.

۱۰۸. گزینه ۴ درست است.

$X = \frac{1}{2}$ ریشه مضاعف $(2X-1)^2 = 4X^2 - 4X + 1 = 0$ پس $a = 4$ است و داریم:

$$X^2 + 5X + 4 = -2 \Rightarrow (X+2)(X+3) = 0 \Rightarrow X = -2, -3$$

۱۰۹. گزینه ۳ درست است.

$$\left(-\frac{a}{3} + 2\right)^2 + 3\left(-\frac{1}{3}\right) = 0 \Rightarrow \left(2 - \frac{a}{3}\right)^2 = 1 \Rightarrow 2 - \frac{a}{3} = 1, -1 \Rightarrow a = 3, 9$$

$$I) (3X+2)^2 + 3X = 0 \Rightarrow 9X^2 + 12X + 4 = 0 \Rightarrow (3X+1)(3X+4) = 0 \Rightarrow X = -\frac{1}{3}, -\frac{4}{3}$$

$$II) (9X+2)^2 + 3X = 0 \Rightarrow 81X^2 + 36X + 4 = 0 \Rightarrow (3X+1)(27X+4) = 0 \Rightarrow X = -\frac{1}{3}, -\frac{4}{27}$$

۱۱۰. گزینه ۱ درست است.

دو حالت دارد:

الف) چون $x - 2 = 0$ ریشه معادله است پس $x = 2$ ریشه $x^2 + ax + 9 = 0$ نیز باشد.

$$4 + 2a + 9 = 0 \Rightarrow a = -\frac{13}{2} = -6.5$$

ب) معادله $x^2 + ax + 9 = 0$ ریشه مضاعف دارد که می‌بایست به فرم $(x \pm 3)^2 = x^2 \pm 6x + 9 = 0$ سپس $a = 6, -6$ نیز می‌تواند باشد. پس حاصلضرب مقادیر مختلف a برابر $(-6/5) \times 6 \times (-6) = 234$ است.

۱۱۱. گزینه ۴ درست است.

$$x^4 - 5x^2 - 36 = 0 \Rightarrow (x^2 + 4)(x^2 - 9) = 0 \Rightarrow x^2 = 9 \Rightarrow x = \pm 3$$

پس حاصلضرب ریشه‌ها برابر $3x - 3 = -9$ است.

۱۱۲. گزینه ۱ درست است.

با تجزیه $x^2 + ax - 2a^2 = (x - a)(x + 2a)$ داریم:

$$(x - a)(x + 2a) = 0 \Rightarrow x = a, -2a \Rightarrow \frac{-2a}{a} = -2$$

۱۱۳. گزینه ۴ درست است.

گزینه‌های ۱ و ۲ و ۳ بعد از گسترده کردن تبدیل به معادله درجه یک می‌شوند.

$$12x^3 + 12x^2 + x - 1 = (4x^2 + 4x + 1)(3x + 2) = 12x^3 + 20x^2 + 11x + 2 \Rightarrow 8x^2 + 10x + 1 = 0$$

پس معادله درجه ۲ است.

۱۱۴. گزینه ۱ درست است.

به ترتیب ریشه‌های $x = -\frac{1}{3}$ و $x = \frac{1}{2}$ است.

$$(x - \frac{1}{2})(x + \frac{1}{3}) = 0 \Rightarrow x^2 - \frac{1}{6}x - \frac{1}{6} = 0 \xrightarrow{\times 6} 6x^2 - x - 1 = 0$$

پس ضریب x برابر -1 است.

۱۱۵. گزینه ۳ درست است.

معادله $(ax + b)^2 = c$ به شرط $c = 0$ ریشه مضاعف دارد.

$$2k + 8 = 0 \Rightarrow k = -4$$

اقتصاد

۱۱۶. گزینه ۴ درست است.

انسان موجودی کمال جو است؛ به همین دلیل با برآورده شدن پاره‌ای از نیازهایش، احساس بی‌نیازی به او دست نمی‌دهد؛ بلکه نیازهای تازه‌ای در او شکل می‌گیرد. اگر انسان در نیازهای مادی و حیوانی خود متوقف شود، کمال‌جویی به نوعی سیری‌ناپذیری تبدیل می‌شود؛ مثل انسان تشنه‌ای که تشنگی خود را با آب دریا برطرف کند که در این صورت تشنه‌تر خواهد شد. همچنین اگر انسان در رفع نیازهای طبیعی خود، مراتب نیازها را به خوبی طی نکند و در یک مرتبه متوقف بماند به خلق نیازهای کاذب برای خود اقدام می‌کند تا حس کمال‌جویی خود را سیراب کند. پیگیری نیازهای کاذب و یا زیاده‌روی در رفع نیازهای مادی، موجب توقف و یا انحطاط انسان می‌شود.

۱۱۷. گزینه ۲ درست است.

دانش اقتصاد کمک می‌کند انسان برای رفع نیازها، از منابع و امکانات به نحو صحیح و بهینه استفاده، و بهترین‌ها را انتخاب کند.

انسان‌ها باید با بهترین روش، و در بهترین محل استفاده، انتخاب بهینه‌ای را از منابع و امکانات به عمل آورند و بیشترین منافع را برای خود و جامعه تأمین کنند. بدین ترتیب، انسان با یکی از مهمترین مسائل زندگی و موضوع اصلی علم اقتصاد، یعنی انتخاب روبه‌رو می‌شود. دانش اقتصاد کمک می‌کند بهترین‌ها را انتخاب کنیم. اینکه چه چیزی، با چه روشی، توسط چه کسی و برای چه کسی، چه زمانی، چه مکانی و به چه مقداری تولید یا مصرف شود، فهرستی از انتخاب‌های روزمره همه ما است که با کمک دانش اقتصاد به پاسخ آنها می‌اندیشیم.

۱۱۸. گزینه ۱ درست است.

منابع و امکانات در دسترس انسان، محدود است. زمینه‌های کشاورزی، ذخایر معدنی، منابع طبیعی، سرمایه و نیروی کاری که در اختیار جامعه قرار دارد — هر قدر هم که زیاد باشد — محدود است. حتی ممکن است زمین‌های کشاورزی نسبتاً زیادی در اختیار جامعه باشد ولی زمین‌های مرغوبی که بازدهی خوبی دارند، و یا زمین‌هایی که نزدیک به محل زندگی و تجمع انسان‌ها قرار دارند محدود است. ذخایر معدنی با وجود فراوان بودن در کره زمین — به دلیل ناشناخته بودن بسیاری از این ذخایر و نیز محدود بودن دانش فنی بشر — محدود است. علاوه بر این استفاده بی‌رویه از منابع در قرن گذشته، محدودیت‌های بیشتری را برای بشر فراهم کرده است؛ بنابراین استفاده از منابع باید با حفظ و صیانت از آنها و رعایت عدالت بین نسلی همراه باشد. حتی اگر مشکل «کمبود منابع» نداشتیم و داشته‌های بشر نامحدود باشد، انسان در بهره‌برداری از این منابع، محدودیت دارد؛ به عبارت دیگر این منابع و امکانات برای انسان، هم امکان مصارف متعددی دارد و هم با روش‌های مختلفی می‌تواند از آنها استفاده کند؛ به طور مثال زمین‌های کشاورزی را هم می‌توان برای تولید پوشاک به زیر کشت پنبه برد و هم برای تهیه غذا در آن گندم کاشت. روش‌های کشت و آبیاری هم گونه‌گون است. انسان به دلیل محدودیت‌هایش، نمی‌تواند همه آنچه را می‌خواهد همزمان و همیشه داشته باشد؛ در نتیجه باید انتخاب کند. این دو محدودیت وضعیتی ایجاد می‌کند که اقتصاددان‌ها به آن «کمیابی» می‌گویند.

۱۱۹. گزینه ۴ درست است.

ملاک «بهترین بودن» این است که با استفاده از این منابع بتوان بیشترین میزان منافع (مانند تولید) را به دست آورد و سطح بالاتری از رفاه را برای انسان فراهم کرد.

۱۲۰. گزینه ۳ درست است.

خداوند انسان‌ها را به گونه‌ای آفریده است که به حکم فطرت و سرشت خود در هر انتخابی به دنبال بیشترین منافع و کمترین هزینه و ضرر هستند؛ به عبارت دیگر در هر انتخابی منافع و هزینه‌های آن را مورد توجه قرار می‌دهیم و چنانچه منافع آن از هزینه‌ها بیشتر باشد، انتخاب می‌کنیم و در غیر این صورت از آن صرف‌نظر می‌کنیم. البته چه بسا ممکن است در تشخیص دقیق منافع و هزینه‌ها اشتباه کرده، و انتخاب نادرستی داشته باشیم، اما در مورد «روش انتخاب» (هزینه — فایده) هیچگاه اشتباه نمی‌کنیم.

۱۲۱. گزینه ۴ درست است.

برخی انسان‌ها عقلانیت محدود دارند؛ به طور مثال منافع را صرفاً در منافع مادی و حیوانی خلاصه می‌کنند و یا صرفاً نگاهی کوتاه مدت دارند.

۱۲۲. گزینه ۱ درست است.

تولیدکننده‌ای که از کیفیت محصول خود می‌کاهد، فروشنده‌ای که کم فروشی، و یا از بی‌اطلاعی مشتری سوء استفاده می‌کند، تخریب و برداشت بی‌رویه از جنگل و آب‌های زیرزمینی، فردی که آخرت خود را خرج دنیایش می‌کند، و... همه برای کسب منفعت، به این انتخاب‌ها دست می‌زنند؛ اما منفعتی کم، موقتی و کوتاه مدت را با منافع زیاد، دائمی و بلندمدت جایگزین کرده‌اند؛ به عبارت دیگر «عقلانی» رفتار نکرده‌اند.

۱۲۳. گزینه ۳ درست است.

همیشه با انتخاب اینکه زمین، زمان، پول و سایر امکانات خود را صرف چه چیزی کنند، یک فرصت انتخاب به دست می‌آورند و ده‌ها انتخاب ممکن دیگر خود را از دست می‌دهند. انسان‌ها و جوامع، همیشه بهترین و برترین گزینه خود را از نظر منافع، انتخاب می‌کنند و با این انتخاب، بهترین «گزینه بعدی» خود را از دست می‌دهند؛ به عنوان مثال، شخصی که زمین کشاورزی دارد قبل از زراعت به این می‌اندیشد که در زمین خود چه محصولی را بکارد. او فهرستی از محصولات را در ذهن خود دارد و با

محاسبه منافع فروش آنها در پایان کار، و مشورت‌ها و مطالعه‌هایی که انجام می‌دهد، گزینه‌های خود را از بالا به پایین مرتب می‌کند. سرانجام بهترین انتخاب خود را انجام می‌دهد. او هر چند هنوز به زراعت اقدام نکرده و ظاهراً هزینه‌ای نکرده است اما با انتخاب خود، یک هزینه مهم کرده، و در فهرست خود، منافع مورد انتظار از دومین انتخاب خوب خود را از دست داده است؛ به طور مثال دانش‌آموزی که زودتر از خواب بیدار می‌شود و کلاس اضافه می‌آید هزینه خواب از دست داده را دارد چون می‌بایست از خواب خود بزند تا در کلاس آموزش ببیند.

اقتصاددانان به این هزینه مهم «هزینه فرصت» می‌گویند که برخی در محاسبات هزینه — فایده لحاظ نمی‌کنند.

۱۲۴. گزینه ۳ درست است.

دین اسلام به عنوان دینی کامل در پی سعادت واقعی و کامل انسان‌هاست و دنیا و آخرت را همراه با هم مورد توجه قرار می‌دهد (۱) به عبارت دیگر با اینکه ارتقای معنوی انسان و خداگونه شدن او را مدنظر قرار داده است و تلاش می‌کند انسان را از اسیر مادیات شدن و دل بستن به دنیا برهاند، بی‌اعتنایی به مسائل دنیوی و اقتصادی را قبول ندارد و به دست آوردن آخرت را در گروی از دست دادن و کنار گذاشتن دنیا نمی‌بیند. از ویژگی‌های مهم اسلام این است که عبادت را صرفاً به رابطه فرد با خدا محدود نمی‌کند و به همه ارتباطات و پیوندهای افراد با یکدیگر (از جمله روابط اقتصادی) هم رنگ عبادت می‌زند. اسلام در دسترس نبودن معاش را خطری می‌داند که اعتقادات انسان را تهدید می‌کند. (۲) از نظر اسلام، تلاش برای رفع فقر و رسیدن به رفاه و توانگری مادی پسندیده است. فردی که برای ارتقای سطح زندگی خانواده یا هم‌نوعانش می‌کوشد، همانند کسی که در راه خدا جهاد می‌کند، شایسته تقدیر است؛ (۳) بدین ترتیب از نظر اسلام، اقتصاد در زندگی فرد اهمیت ویژه‌ای دارد؛ اما عقل انسان را به تنهایی برای موفقیت و رسیدن به هدف کافی نمی‌داند.

۱۲۵. گزینه ۲ درست است.

کالا: شیئی با ارزش اقتصادی و بازاری است که برای تأمین نیاز یا خواست‌های تولید می‌شود؛ مثلاً انسان نیاز به غذا را از طریق مصرف محصولات غذایی برطرف می‌کند. لوازم‌التحریر، لباس، دارو، اسباب‌بازی، پارچه، انواع میوه و... همه کالا هستند؛ برای به دست آوردن این کالاها باید به تولیدکنندگان و عرضه‌کنندگان آنها پول بپردازیم. کالا مفهومی اقتصادی است بنابراین اشیایی مانند هوا که در بازار خرید و فروش نمی‌شود، کالا به شمار نمی‌رود.

۱۲۶. گزینه ۲ درست است.

مبالغی را که تولیدکنندگان برای تولید، صرف می‌کنند، «هزینه‌های مستقیم تولید» می‌نامند؛ برای مثال تولیدکننده گندم تا قبل از رسیدن به عایدی و خرمن، هزینه‌هایی را متقبل می‌شود.

این هزینه‌ها در واقع همان پول‌هایی است که برای خرید یا اجاره عوامل تولید به صاحبان آنها می‌پردازد؛ زمین را در اختیار می‌گیرد تا در آن به فعالیت کشاورزی بپردازد. در مقابل به صاحب زمین، که ممکن است یک شخص خاص یا دولت — به عنوان نماینده کل جامعه — باشد، «اجاره» می‌پردازد و یا نیروی انسانی را به کار می‌گیرد و در مقابل به کارگران و کارمندان خود «مزد» یا «حقوق» می‌پردازد. همچنین از سرمایه فیزیکی (تراکتور یا گاوآهن و گاو) برای فعالیت تولیدی خود استفاده می‌کند و قیمت یا اجاره ابزار تولید را نیز به صاحبان آن می‌پردازد؛ بدین ترتیب در پایا تولید، همه محصول و سود و زیان هر چه باشد به صاحبکار (یا صاحبکاران) می‌رسد.

۱۲۷. گزینه ۱ درست است.

در اقتصاد اسلامی عوامل انسانی هم می‌تواند «صاحب تولید» شود و هم می‌تواند دستمزد بگیرد و در سود و زیان شریک نشود. در واقع به دلیل اهمیت انسان، دو انتخاب به وی داده شده است؛ اما صاحب سرمایه مالی یا به صورت قرض‌الحسنه در تولید مشارکت می‌کند و اجر الهی و اجتماعی می‌برد و یا به عنوان صاحبکار در سود و زیان شریک می‌شود؛ به عبارت دیگر سرمایه مالی (پول) نمی‌تواند مانند سرمایه فیزیکی (تراکتور) اجاره بگیرد؛ چرا که ربا محسوب می‌شود و ربا در اسلام حرام است.

۱۲۸. گزینه ۳ درست است.

اگرچه هر یک از عوامل تولید در جای خود دارای اهمیت است و نقش و تأثیر هیچ یک را نمی‌توان انکار کرد، اما انسان نسبت به سایر عوامل تولید از اهمیت خاصی برخوردار است و به عنوان برترین عامل تولید به شمار می‌رود؛ زیرا وظیفه ترکیب سایر عوامل تولید را نیز بر عهده دارد. همچنین سرمایه فیزیکی (یا ابزار تولید) در واقع حاصل کار گذشته انسان‌ها است.

۱۲۹. گزینه ۲ درست است.

انسان محصول آماده طبیعت را مستقیماً برداشت می‌کند بدون اینکه کاری روی آن انجام دهد؛ مثل بهره‌برداری از علف مراتع، چوب جنگل‌ها، معادن و یا ماهی دریاها. این اقدام را، که موجب مالکیت فرد می‌شود، «حیازت» می‌نامند. بدون این، اولین تولید انسان ممکن نبوده است؛ به طور مثال اولین انسانی که گندم کاشت، بذر گندم را از گندم‌های خودروی وحشی به دست آورده بود. در نوع اول تولید، انسان با در اختیار داشتن منابع و محصولات طبیعی، و همچنین با کار خود و استفاده از ابزار، منابع طبیعی را به تولید می‌رساند؛ مثل زراعت، باغبانی و پرورش ماهی. به این نوع از تولید «احیا» می‌گویند.

۱۳۰. گزینه ۱ درست است.

تولید محصولاتی که محسوس و ملموس نیست و به عبارت امروزی «محصولات نرم» به شمار می‌رود و «خدمات» می‌گویند. آنچه انسان در مقابل پول خریداری می‌کند و به وسیله آن نیازها یا خواسته‌هایش را برطرف می‌سازد و غیر ملموس و غیر فیزیکی است، خدمات نام دارد؛ برای مثال، انسان به دانستن نیاز دارد و برای رفع این نیاز باید به مؤسسات آموزشی مراجعه، و با پرداخت پول یا مالیات، آموزش مورد نیاز خود را خریداری کند. در این مثال، او کالای ملموسی را خریداری نکرده، اما در برابر پولی که پرداخت کرده، ما به ازای ناملموسی را دریافت کرده و بر دانسته‌های خود افزوده است. خدماتی که معلمان، پزشکان، رانندگان و مشاوران حقوقی ارائه می‌کنند نیز از این نوع است.

علوم و فنون ادبی (۱)

۱۳۱. گزینه ۳ درست است.

وقتی جمله‌ی ندایی دارید، حذف مطلقاً معنوی است. در (۲) فقط اما عربی است. در (۴) نهاد اول شخص مفرد به قرینه‌ی لفظی (= شناسه) محذوف است. (صفحه ۱۰)

۱۳۲. گزینه ۲ درست است.

(۱) هر آنچه به واسطه‌ی هر یک از حس‌های پنجگانه درک گردد متن است. (۳) و (۴) خوانداری / شنیداری. (۴) نظم (= شعر) و نثر. (صفحه ۱۲)

۱۳۳. گزینه ۲ درست است.

ناگفته پیداست که پیش از خوانش متن، نگاهی کلی به متن از آغاز تا انجام برای کشف لحن و آهنگ ضروری است؛ اگر نه که روبه‌رویی جزئی‌نگرانه با متن همان خوانش آن است؛ که یعنی (۳)؛ (صفحه ۱۳)

۱۳۴. گزینه ۴ درست است.

«مرده کرد» یعنی وانمود کرد که مرده است. (صفحات ۱۳ تا ۱۵)

۱۳۵. گزینه ۱ درست است.

در (۱) تضاد میان «جان» و «تن». (۲) غلط است، چون هر یک از چهار بیت قافیۀ مستقل خود را دارد. (۳) غلط است، چون «سحرگاه» و «راه» قافیۀ ندارند، نه «گاه» و «راه». (۴) هم غلط، چون فقط بیت چهارم ردیف دارد (را). (صفحات ۱۳ تا ۱۶)

۱۳۶. گزینه ۴ درست است.

قدیم‌ترین طبقه‌بندی انواع ادبی در یونان باستان صورت گرفته است، آنها از چهار نوع حماسی، غنایی، نمایشی و تعلیمی سخن گفته‌اند، این تقسیم‌بندی بیشتر مبتنی بر شعر بود و جنبه محتوایی داشت. (صفحه ۱۶، پانوش ۱)

۱۳۷. گزینه ۲ درست است.

عبارت درج شده در صورت سؤال و (۲) هر دو با تصویرسازی مبتنی بر صور خیال از مرگ می‌گویند. (صفحه ۱۶-۱۸)

۱۳۸. گزینه ۴ درست است.

«پر» و «پر»: حرکتی. (صفحه ۱۹)

۱۳۹. گزینه ۳ درست است.

تلمیح ندارند. جناس نیز هم! تشبیه در این است که دریا شده آشیانه؛ تشخیص (= استعاره) هم دست کم این که نهنگ‌ها

دین دارند؛ دینشان [حلال و] حرام! تضاد را هم اول میان میان موج و ساحل ببینید، بعد در آویختن (= آویزیدن) به اولی برای پرهیزیدن (= پرهیختن) از دومی!

۱۴۰. گزینه ۴ درست است.

نه تلمیح دارد، نه مجاز. در (۱) تأمل به بند (زنجیر) [سنگین] مانده شده. در (۲) این که «قطره» عین آدمی زاد در نظر داشته باشد برای خودش کسی شود اگر تشخیص نباشد چیست؟! در (۳) هم مصرع دوم تمثیلی است بر اولی او مایه شکل گیری اسلوب معادله. (صفحه ۱۹)

۱۴۱. گزینه ۱ درست است.

در الف) [خلیفه] [پنداشت-لی] «[نه تو!]. در ب) اساساً حذف در کار نیست! مفعول‌ها در ج): اولی جمله دوم است بعد از «گفت» دومی [صد] چوب (= «زدن») «ه): حرف اضافه اختصاصی گفتن در فارسی امروز به است، نه با. (صفحه ۲۰)

۱۴۲. گزینه ۴ درست است.

در (۱) در جمله دوم نهاد محذوف است: - باشی؛ در سومی هم: - می جو. برای حذف معنوی برگردید به جواب سؤال ۱ نگاه کنید! اما در (۴) اشکال چیست؟ این که «خشک لب»، نه شکل مقلوب لب - خشک، بلکه فشرده یک جمله سه جزئی با مفعول / مسند است: آن که لب خشک دارد / آن که لبش خشک است. (صفحات ۱۴ و ۱۵، ۱۷)

۱۴۳. گزینه ۴ درست است.

عجالتاً همین قدر بدانید که مفهوم / تصویر برآمده از جزء صرفی (فعل) / غیر صرفی تعیین می کند که را در ساختار جمله چه کارهست؛ سه تایی اول متمم می خواهند؛ در (۱) «دادن»، در (۲) «جفا»، و در (۳) «اعتماد»؛ بنابراین، را در (۱ و ۲) = به؛ در (۳) = بر (در حق). اما در (۴) نه «به هم بر آمدن» نیازمند مفعول / متمم است، نه جزئی غیر صرفی در جمله؛ و وقتی را نه بتواند نشانه مفعول قرار گیرد، نه حرف اضافه، راهی برایش نمی ماند جز این که فک اضافه باشد؛ پدر را دل = دل - پدر ترکیب اضافی این جا نهاد جمله است. (صفحه ۱۷)

۱۴۴. گزینه ۲ درست است.

درست (۴) این است که «آب و گل» مجاز است از کل وجود؛ پس هم (۴) را باید غلط گرفت، هم (۱) را. در (۳) هم که - درست، برغم آنچه آمده - تربیت بر اصل (طبیعت) راجع است. (صفحه ۲۰)

۱۴۵. گزینه ۲ درست است.

در (۲) سخن از آشکاری راز است. اما اگر (۳) را در یک قلمرو دیگر ملاک بگیرید [چون طرف خطابش معلوم است: قادر قاهر] و (۴) را با آن انطباق دهید، آن گاه، علت پیدایی و پنهانی خدا را در (۱) در خواهید یافت: او پنهان ست، از بس که پیداست! حالا باز به مصرع یکم (۳) برگردید تا شاعر تناقض مصرع دوم در (۳)، مصرع یکم در (۱) و مصرع دوم در (۴) را پیش چشمتان منطقی جلوه دهد؛ می گوید: درک پیدایی خدا نه «چشم سر»، که «چشم دل» می خواهد؛ به قول «هاتف»: «چشم دل باز کن که جان بینی // آنچه نادیدنی ست، آن بینی». (صفحه ۱۰)

۱۴۶. گزینه ۱ درست است.

در ب) و ج) و ه) سخن از غلبه ناصبوری و بی‌قراری حاصل از شوق بر صبوری تبع از عقل است. (د) تلمیح دارد به اِنَا عَرَضْنَا الْأُمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا (۷۲ احزاب).

۱۴۷. گزینه ۳ درست است.

لحن امری و بیان پندآموز حکمت‌آمیز که جمع شوند، نوع ادبی تعلیمی است. ضمن این که تفکیک (۴) از (۱) هم خیلی مواقع چندان کار ساده‌ای نیست! (صفحه ۱۶)

۱۴۸. گزینه ۱ درست است.

دقت کنید، که رابطه گل و نرگس و بید در (۱) - در مجموع - البته تناسب است، و نه - به سیاق فارسی امروز - تضمین! یعنی در فارسی قدیم گل فقط به نوعی گیاهی زینتی اطلاق می شد که امروزه به آن گل سرخ می‌گوئیم. اگر فقط گل بود و نرگس، می شد تضاد؛ همچنان که در بیت منسوب به «شهید بلخی» مسطور است: «دانش و خواسته‌ست نرگس و گل، که به یک جای نشکفند به هم!». تمغا و هر آینه و کاژ - در (۲ و ۳ و ۴) - عمرشان به فارسی امروز قد نداد. (صفحه ۱۷)

۱۴۹. گزینه ۲ درست است.

یاد بگیرید چهار عنصر، یعنی آب و باد و آتش و خاک همیشه در چرخه‌ای از تضاد گرفتارند. (صفحه ۱۴)

۱۵۰. گزینه ۲ درست است.

شاعر به «زهر» صفت انسانی بخشیده و او را عین یک آدمی زاد قاتل می‌داند؛ آهش دار! خدا و شیطان و ملائک را وارد بازی تشخیص (انسان‌نگاری) نکنید! (صفحه ۱۷)

۱۵۱. گزینه ۲ درست است.

۱) مدعی است که «عقل» می‌تواند «سپر» باشد. ۴) می‌گوید «زمانه» «مار» است. ۳) هم «زبان» را «ابر» می‌گیرد و «حکمت» را سرشک (= قطره). (صفحه ۱۹)

۱۵۲. گزینه ۱ درست است.

فقط در ۱) است که تشخیص مشهود است. به آن دو آرایه [از بس ناکار آمد، سُبک‌شده هم هیچ احتیاجی ندارید!] (صفحه ۱۹)

۱۵۳. گزینه ۴ درست است.

تضاد مشهود در ۳) عبارت است از «گسستن» # «پیوستن». در ۱) نه (= نا) خشنود[ی] # خرسند[ی]. در ۲) هم، مفهوماً، مُردگی # زندگی. (صفحه ۱۸)

۱۵۴. گزینه ۳ درست است.

در سه تای دیگر همه از این رباط دو ذر فانی ناگزیر راهی منزل / سرای باقی اند [همچنان که در مواظ سعدی است: «دل ای رفیق در این کاروان سرای مبند // که خانه ساختن آیین کاروانی نیست»]. اما در ۳) می‌خواهد بگوید به حال و مقامی رسیده که نه این فانی دیگر پیشش قدری و بهایی دارد، نه آن باقی! (صفحات ۱۶ و ۱۷، ۱۹)

۱۵۵. گزینه ۴ درست است.

«جا (= قرار) در سر کوی قناعت کردن (= گرفتن)» در ۱) و «دیده‌آز (= حرص) دوختن» در ۲) و «قناعت» را چون «بهار» دیدن در ۳) را بسنجید با ساخت استفهامی «قناعت تا کی؟!»، همین قیاس ساختاری به این سه تا مفهوم سفارش به قناعت می‌دهد، در حالی که در ۴) - به تقابل - مفهوم نکوهش قناعت را مؤکد می‌کند.

تاریخ (۱)

۱۵۶. گزینه ۲ درست است.

درس ۱ صفحه ۴

برخی پژوهشگران معتقدند که رواج و رونق ادبیات و فلسفه، تأثیر مهمی بر شکوفایی و گسترش علم تاریخ در یونان باستان داشته است.

۱۵۷. گزینه ۳ درست است.

درس ۱ صفحه ۴

تاریخ نگاری در مفهوم کامل آن، از قرن پنجم پیش از میلاد در یونان باستان و با ظهور هرودت که پدر علم تاریخ لقب گرفت آغاز شد.

۱۵۸. گزینه ۱ درست است.

درس ۱ صفحه ۵

بیشتر مورخان دوران اسلامی به تنظیم، ثبت و نگارش وقایع می‌پرداختند و توجه چندانی به بررسی علل، آثار و نتایج رویدادهای تاریخی نداشتند. این مورخان بیشتر به بیان حوادث سیاسی و نظامی و شرح حال فرمانروایان می‌پرداختند و به مسائل اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی اهمیت چندانی نمی‌دادند.

۱۵۹. گزینه ۲ درست است.

درس ۱ صفحه ۶

هر پژوهش علمی نیازمند یک یا چند پرسش است. پرسش‌ها علاوه بر آنکه هدف پژوهش را مشخص می‌کنند، مانع از بیراهه رفتن پژوهشگر از مسیر درست پژوهش می‌شوند. در پژوهش‌های تاریخی، اغلب از زمینه‌ها، علت‌ها، آثار و نتایج رویدادها و یا نقش افراد و گروه‌های درگیر در آن رویدادها پرسش می‌شود.

۱۶۰. گزینه ۲ درست است.

درس ۱ صفحه ۱۰

دامنه شناخت و آگاهی تاریخی فقط به گذشته محدود نمی‌شود، بلکه به درک زمان حال و ترسیم مسیر آینده نیز کمک می‌کند؛ زیرا رویدادهای تاریخی اگرچه در زمان معینی در گذشته به وقوع پیوسته‌اند، اما آثار و پیامدهای این رویدادها، گذشته، حال و آینده را به یکدیگر پیوند می‌دهد.

۱۶۱. گزینه ۴ درست است.

درس ۲ صفحه ۱۲

گاه‌شماری، نظامی است که انسان برای اندازه‌گیری دقیق زمان ابداع کرده است و در نتیجه نیاز به زمان‌سنجی بود که بشر موفق شد ابزارهایی مانند ساعت‌های آفتابی، آبی و شنی و همچنین وسیله پیچیده‌تری مثل اسطرلاب را برای رصد خورشید، ماه و دیگر سیارگان و ستارگان اختراع کند.

۱۶۲. گزینه ۴ درست است.

درس ۲ صفحه ۱۳

رومیان در آغاز، گاه‌شماری دقیقی نداشتند؛ به همین دلیل در سال ۴۶ قبل از میلاد امپراتور روم (زولیوس سزار) دستور داد گاه‌شماری رومی براساس گاه‌شماری مصری اصلاح شود.

۱۶۳. گزینه ۳ درست است.

درس ۲ صفحه ۱۴

محتوای سنگ نوشته‌های بیستون و تخت جمشید نشان می‌دهند که گاه‌شماری خورشیدی - قمری بابلی در قلمرو هخامنشیان رواج داشته است، اما ماه‌ها براساس فرهنگ و آیین ایرانی نام‌گذاری شده بودند. در دوره اشکانیان، گاه‌شماری‌های بابلی، سلوکی و اوستایی متداول بود.

۱۶۴. گزینه ۲ درست است.

درس ۲ صفحه ۱۶

مورخان می‌کوشند که این رویدادها را براساس زمان وقوع آنها توصیف و تحلیل کنند؛ بنابراین، نظم و ترتیب رویدادها که به آن گاه‌شماری می‌گویند. در مطالعه و پژوهش تاریخ، اهمیت فراوانی دارد.

۱۶۵. گزینه ۱ درست است.

درس ۲ صفحه ۱۷

ابن خلدون اندیشمند مسلمان تونس نیز بخشی از مقدمه کتاب العبر خود را به تأثیر جغرافیا و اقلیم بر تاریخ، اخلاق و رفتار آدمیان اختصاص داده است.

جغرافیای ایران

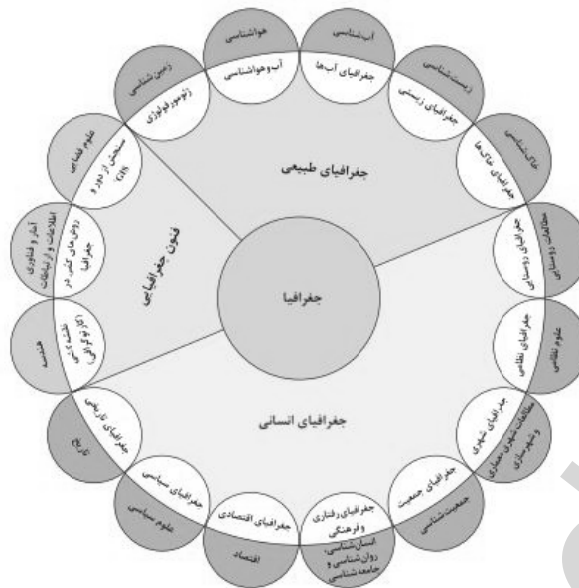
۱۶۶. گزینه ۳ درست است.

درس ۱ صفحه ۲

واژه جغرافیا، که برای اولین بار توسط اراتوستن دانشمند یونانی ارائه شد، شامل کلمات GEO (زمین) و GRAPHY (ترسیم و توصیف) است، او جغرافیا را «علم مطالعه زمین به عنوان جایگاه انسان تعریف می‌کند».

۱۶۷. گزینه ۲ درست است.

درس ۱ صفحه ۳

۱۶۸. گزینه ۱ درست است.

درس ۱ صفحه ۴

پدیده به یک واقعیت یا رویداد جغرافیایی که محسوس و مشهود شده باشد گفته می‌شود که می‌تواند عوارض طبیعی یا انسان ساخت باشد.

۱۶۹. گزینه ۴ درست است.

درس ۱ ص ۴

در هر مکان، پدیده‌های مختلفی هستند که بر یکدیگر تأثیر گذاشته و به نوبه خود از هم تأثیر می‌پذیرند؛ به طور مثال یک روستا را در نظر بگیرید که خاک، آب، سرمایه و نیروی انسانی آن بر نوع اشتغال آن اثر می‌گذارد و بالعکس. این روند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری به صورت جریانی پیوسته در مکان ادامه دارد و سبب تغییر شکل مکان‌ها می‌شود.

۱۷۰. گزینه ۱ درست است.

درس ۱ صفحه ۵

از آنجا که جغرافیا روابط متقابل انسان را با محیط، مطالعه و بررسی می‌کند، بنابراین شناخت توان‌ها و ظرفیت‌های محیطی بدون دانش جغرافیا ممکن نیست؛ پس جغرافیا علمی برای زندگی بهتر است.

۱۷۱. گزینه ۴ درست است.

درس ۲ صفحه ۸

سؤال کجا، با رکن اساسی جغرافیا یعنی مکان وقوع پدیده‌ها سر و کار دارد. سؤال چه چیز، بر ماهیت هر پدیده یا مسئله، دلالت دارد؛ سؤال چرا به علت وقوع پدیده می‌پردازد. سؤال چه موقع، به روند زمانی موضوعات می‌پردازد. سؤال چه کسی یا چه کسانی، روابط متقابل انسان و محیط، مورد توجه قرار می‌دهد. سؤال چطور، به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده می‌پردازد.

۱۷۲. گزینه ۳ درست است.

درس ۲ صفحه ۸

سؤال کجا، با رکن اساسی جغرافیا یعنی مکان وقوع پدیده‌ها سر و کار دارد. سؤال چه چیز، بر ماهیت هر پدیده یا مسئله، دلالت دارد؛ سؤال چرا به علت وقوع پدیده می‌پردازد. سؤال چه موقع، به روند زمانی موضوعات می‌پردازد. سؤال چه کسی یا چه کسانی، روابط متقابل انسان و محیط، مورد توجه قرار می‌دهد. سؤال چطور، به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده می‌پردازد مانند زمینه‌های بوجود آورنده یک پدیده.

۱۷۳. گزینه ۲ درست است.

درس ۲ صفحه ۱۰

پژوهشگر برای دستیابی به شناخت و آگاهی از مسئله‌ای که در ذهنش پدید آمده است، ابتدا باید مسئله خود را به صورت واضح و روشن بیان کند. بهتر است صورت مسئله را به شکل سؤالی نوشته و از عبارات خبری یا جملات کلی و نامعلوم جلوگیری شود.

۱۷۴. گزینه ۳ درست است.

درس ۲ صفحه ۱۲

پس از جمع‌آوری، استخراج و طبقه‌بندی اطلاعات، مرحله پردازش یعنی حذف اطلاعات غیرضروری و حفظ اطلاعات مرتبط با پژوهش و تجزیه و تحلیل اطلاعات آغاز می‌شود.

۱۷۵. گزینه ۳ درست است.

درس ۲ صفحه ۱۰

فرضیه‌های پژوهشگر به میزان دانش، تجربیات و سوابق پژوهشی در دسترس او بستگی دارد.

جامعه‌شناسی (۱)

۱۷۶. گزینه ۴ درست است.

فعالیت انسان با قصد و هدف خاصی انجام می‌شود، مربوط به ویژگی هدفدار بودن کنش است.

۱۷۷. گزینه ۱ درست است.

قرار گرفتن بر سر دو راهی، ویژگی ارادی بودن کنش انسانی را نشان می‌دهد.

۱۷۸. گزینه ۳ درست است.

- رفتن فردی در کنار رودخانه: هدفدار بودن

- سخن گفتن: آگاهانه بودن

- باز کردن پنجره اتاق توسط فردی در میان جمع: هدفدار بودن

۱۷۹. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: فردی سلام می‌کند. پاسخ دادن یا پاسخ ندادن سلام او پیامد ارادی کنش او محسوب می‌شود.

گزینه ۳: پیامدهای غیرارادی کنش انسان، قطعی است؛ یعنی حتماً انجام می‌شود.

گزینه ۴: انسان‌ها در انجام کنش، به معنای آن توجه دارند.

۱۸۰. گزینه ۱ درست است.

کنش اجتماعی، تنها در حضور فیزیکی دیگران صورت نمی‌گیرد. وقتی راننده‌ای پشت چراغ قرمز می‌ایستد، مقرراتی را

رعایت می‌کند که مورد قبول دیگران است.

۱۸۱. گزینه ۴ درست است.

به کنش اجتماعی و پیامدهای آن، پدیده‌های اجتماعی می‌گویند.

۱۸۲. گزینه ۴ درست است.

- خردترین پدیده اجتماعی: کنش اجتماعی

- شیوه انجام کنش اجتماعی: هنجار اجتماعی

۱۸۳. گزینه ۳ درست است.

- ارزش‌ها، از جنس هدف و مقصود هستند.

- ارزش‌های اجتماعی پدیده‌های مطلوب و خواستنی که مورد توجه و پذیرش هستند. و افراد یک جامعه نسبت به آنها گرایش و تمایل دارند.
۱۸۴. گزینه ۱ درست است.
- ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از طریق کنش‌های اجتماعی تحقق می‌یابند.
۱۸۵. گزینه ۲ درست است.
- پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها در ارتباط با یکدیگر به وجود می‌آورند و از آنجا که افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می‌کنند، پدیده‌های اجتماعی معنادار هستند.
۱۸۶. گزینه ۱ درست است.
- برای انجام کنش، علاوه بر آگاهی، اراده انسان نیز ضروری است زیرا ممکن است فردی به کاری آگاه باشد؛ ولی تصمیم به انجام آن نگیرد.
۱۸۷. گزینه ۳ درست است.
- تفکر و تخیل از نوع کنش درونی است.
۱۸۸. گزینه ۲ درست است.
- آرام مطالعه کردن در حضور دیگران، پدایش یک هنجار است.
۱۸۹. گزینه ۴ درست است.
- مطالعه عمیق یکی از کتاب‌های افلاطون توسط ابوعلی سینا در خانه خود کنش اجتماعی محسوب نمی‌شود و مطالعه عمیق همراه با تفکر کنش درونی است.
۱۹۰. گزینه ۱ درست است.
- عبارت دوم:
- کنش‌هایی که در حضور دیگران ولی بدون توجه به آنها اتفاق می‌افتند کنش اجتماعی نیستند.
- منطق
۱۹۱. گزینه ۳ درست است.
منطق دانان کوشیده‌اند با بررسی انواع خطاهای ذهن و دسته‌بندی آنها، راه‌های جلوگیری از آنها نشان دهند.
درس یک ص ۳
۱۹۲. گزینه ۴ درست است.
سراسر زندگی خود به منطق نیاز داریم؛ زیرا می‌خواهیم درست فکر کنیم و درست تصمیم‌گیری کنیم (رد گزینه ۱) دوستانمان را متقاعد کنیم (رد گزینه ۲) در تعلیم و تعلم دچار خطا نشویم (رد گزینه ۳) و فریب کلاه‌برداران را نخوریم.
درس یک ص ۵
۱۹۳. گزینه ۱ درست است.
با فراگیر شدن رسانه‌ها و حجم انبوه اطلاعات صحیح و غلط بیش از پیش نیازمند علمی هستیم که شیوه‌های جلوگیری از خطای در اندیشه را به ما آموزش دهد.
درس یک ص ۵
۱۹۴. گزینه ۱ درست است.
دانش منطق، ابزاری در خدمت سایر علوم و دانش‌هاست. منطق همچون سیستم‌های کنترلی یک خودرو است...
درس یک ص ۴ و ۵
۱۹۵. گزینه ۲ درست است.
هنگامی که تعریفی درست یا نادرست از یک مفهوم ارائه می‌دهیم گزاره‌ها که همان تصدیقات ما از آن مفهوم هستند می‌توانند صادق یا کاذب باشند.
درس یک ص ۷

۱۹۶. گزینه ۳ درست است.

میان سه حیطه ذهن / زبان / دنیای خارج ارتباط وجود دارد و خطا در یکی از آنها می‌تواند باعث خطا در سایر موارد بشود.

درس ۲ ص ۱۲

۱۹۷. گزینه ۴ درست است.

عبارتی که مشترک لفظی باشد اگر قرینه‌ای در جمله وجود نداشته باشد می‌تواند منجر به برداشت‌های متفاوتی از آن عبارت باشد. (رد گزینه ۱) برداشت‌های متفاوت از یک عبارت و لفظ هم می‌تواند با به کار بردن دلالت مطابقی به جای تضمنی یا التزامی اتفاق بیفتد. (رد گزینه ۲) عبارات دو پهلو هم منجر به مغالطه ابهام در مرجع ضمیر می‌شود. (رد گزینه ۳)

درس ۲ ص ۱۶

۱۹۸. گزینه ۲ درست است.

لفظ «گل» را با تغییر حرکت می‌توان «گِل» و «گُل» تلفظ نمود. (شیوه نگارش کلمات) لفظ گُل می‌تواند هم بر ماده مخدر صنعتی اطلاق شود و هم برای گیاهی خوش‌بو و تزئینی به کار رود. (اشتراک لفظ)

درس ۲ ص ۱۴ و ۱۶

۱۹۹. گزینه ۱ درست است.

لفظ «شیر» و «دوش» دارای یک معنای اصلی و چند معنای فرعی نیستند. بلکه هم‌زمان می‌توانند چند معنای اصلی داشته باشند. (رد گزینه ۲ و ۳) کلمه دست هم می‌تواند منجر به مغالطه توسل به معنای ظاهری شود نه اشتراک لفظ (رد گزینه ۴)

درس دو ص ۱۴ و ۱۵

۲۰۰. گزینه ۲ درست است.

عدم رعایت علائم سجاوندی و حرکات کلمات، باعث پدید آمدن مغالطه «نگارشی کلمات» می‌شود.

درس ۲ ص ۱۶

۲۰۱. گزینه ۳ درست است.

در گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ نوعی از تعریف وجود دارد. فقط گزینه ۳ است که یک گزاره است و البته هیچ چیزی را تعریف نکرده است. درس یک صفحه ۸ و ۹

۲۰۲. گزینه ۱ درست است.

گرچه ذهن به طور طبیعی منطقی رفتار می‌کند و براساس قواعدی به صورت طبیعی می‌اندیشد؛ اما ذهن همواره در معرض لغزش قرار دارد. درس یک صفحه ۴

۲۰۳. گزینه ۴ درست است.

آدم یک دنده کنایه است از یک انسان لجباز (کنایه‌ها می‌تواند منشاء مغالطه توسل به معنای ظاهری شوند) از طرفی یک‌دنده بودن دارای بار ارزشی منفی است. درس دو صفحه ۱۵ و ۱۶

۲۰۴. گزینه ۱ درست است.

پیش از پرداختن به مبحث تعریف لازم است با نکاتی درباره مفاهیم و الفاظ و پیش از ورود به مبحث استدلال با قضیه و اقسام آن آشنا شویم. درس یک صفحه ۱۰

۲۰۵. گزینه ۳ درست است.

این عبارت حاوی دو برداشت است. ۱- سمیرا درسخوان نیست و سهیل هم مانند او درسخوان نیست. ۲- سمیرا درسخوان است ولی سهیل مانند او درسخوان نیست. درس دو صفحه ۱۹ و ۲۰